

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Українська мова (за професійним
спрямуванням)»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	Спеціальність 081 Право
Тип і назва освітньої програми	ОПП Правознавство
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3, Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій – 16 год, практичних занять – 14 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра германської і української філології
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Мокляк Оксана, к. філол. н., доцент <i>контакти:</i> ауд. 451а (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> oksana.mokliak@pdaa.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/moklyak-oksana-ivanivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисциплін	Шкільний курс української мови.
Компетентності	ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
Програмні результати навчання	РН10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології. РН11. Мати базові навички риторики. РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

У процесі вивчення дисципліни формуються комунікативні навички, уміння працювати в команді, навички тайм-менеджменту.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробити навички мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою вмiлого використання різноманiтних мовних засобiв, оволодiння культурою монологу, дiалогу та полiлогу; сприйняття й вiдтворення фахових текстiв, засвоєння лексики та термiнологiї свого фаху, вибiр комунiкативно виправданих мовних засобiв, послуговування рiзними типами словникiв.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛIНИ

Тема 1. Державна мова – мова професiйного спiлкування. Основи культури української мови

Тема 2. Стилi сучасної української лiтературної мови у професiйному спiлкуванні

Тема 3. Спiлкування як iнструмент професiйної дiяльностi

Тема 4. Риторика i мистецтво презентацiї

Тема 5. Культура усного фахового спiлкування. Форми колективного обговорення професiйних проблем

Тема 6. Дiлові папери як засiб писемної професiйної комунiкацiї. Етикет службового листування

Тема 7. Науковий стиль i його засоби у професiйному спiлкуванні. Українська термiнологiя

МЕТОДИ НАВЧАННЯ I ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи (лекцiя, пояснення), наочні методи (iлюстрування, демонстрування), практичні методи (вправи), методи формування пiзнавальних iнтересiв (створення ситуацiї iнтересу й новизни навчального матерiалу, метод використання життєвого досвiду), методи стимулювання i мотивацiї обов'язку й вiдповiдальностi (роз'яснення мети навчальної дисциплiни, висування вимог до вивчення дисциплiни, оперативний контроль), iнтерактивні методи (дискусiї, iгри), мультимедiйнi методи (використання мультимедiйних презентацiї), методи усного контролю (опитування), методи письмового контролю (тести).

ОЦIНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТIВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балiв, шкала та критерiї оцiнювання результатiв навчання

Наведенi в Додатку до силабусу

ПОЛIТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛIНИ ТА ОЦIНЮВАННЯ

- щодо термiнiв виконання та перекладання

У разi вiдсутностi здобувача вищої освiти на практичних заняттях без поважної причини (вiдсутнє документальне пiдтвердження) надається право одержати бали за передбаченi робочою програмою форми поточного контролю, але iз загальної суми вираховується 1 бал.

- щодо академiчної доброчесностi

Списування пiд час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменацiйної роботи забороненi. Мобiльні пристрої дозволено використовувати лише пiд час онлайн-тестування. Документи стосовно академiчної доброчесностi наведенi на сторiнцi АКАДЕМIЧНА ДОБРОЧЕСНIСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

- щодо вiдвiдування занять

Вiдвiдування лекцiйних i практичних занять є обов'язковим, запiзнення – лише з поважних причин.

- щодо зарахування результатiв неформальної / iнформальної освiти

На здобувачiв вищої освiти поширюється право про визнання результатiв навчання, здобутих у неформальній / iнформальній освiтi. Зокрема визнання та перезарахування результатiв навчання, здобутих у неформальній / iнформальній освiтi на рiзноманiтних навчальних платформах (Prometheus, Coursera тощо), за частиною освiтнього компонента може здiйснюватися до початку або впродовж семестру, в якому опановується освiтній компонент, проте не пiзніше, нiж за мiсяць до встановленої дати семестрового контролю. Визнання та перезарахування результатiв навчання, здобутих у

неформальній / інформальній освіті, дозволяються для освітнього компонента, який здобувачі вищої освіти починають опановувати з другого семестру (1 курсу), та проводяться до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом і робочим навчальним планом відповідної освітньо-професійної програми передбачено його вивчення. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету
https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/p_olozhennyaproneformalnuosvitu.pdf

- щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті
https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/p_olozhennyaproocinyuvannya2023.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Голоюх Л. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібник. Луцьк, 2022. 192 с.
2. Климова К. Я. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник для здобувачів вищої освіти та викладачів-словесників. Житомир : Вид-во Поліського національного університету, 2020. 260 с.
3. Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.
4. Українська мова (за професійним спрямуванням) : посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василюшин та ін. Львів, 2020. 324 с.
5. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Допоміжні

1. Азарова Л. Є. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах : підручник / Л. Є. Азарова, Л. А. Радомська. Вінниця : ВНТУ, 2022. 200 с.
2. Мамич М. В. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчально-методичний посібник. 3-тє вид., доповнене і перероблене. Одеса : Фенікс, 2023. 86 с.
3. Мокляк О. Запозичення як джерело формування сучасного молодіжного сленгу. *Сучасні проблеми дослідження української мови й методики її навчання в закладах загальної середньої та вищої освіти* : матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Полтава, 16–17 лютого 2023 р. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. С. 104–107.
4. Мокляк О. І. Структурно-семантична характеристика прізвищ села Лихачівка Котелевського району Полтавської області. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 17, т. 1. С. 44–48.
5. Сизоненко Н. М. Прагматичні особливості заголовків наукових статей (на матеріалі фахового видання «Ефективна економіка»). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки)*. 2022. № 2(350). С. 25–32.
6. Nataliia Syzonenko & Yanina Tahiltseva. Psycholinguistic Analysis of the Structure of the Stimulus 'Competitiveness'. *London journal of research in humanities and social sciences*. 2022. Volume 22. Issue 7. P. 13–28.

Інформаційні ресурси

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL : <http://www.slovyk.net>
2. Лінгвістичний портал з української мови. URL: www.mova.info .

3. Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>

4. Український правопис. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри германської і української філології протокол від 02 вересня 2024 року № 1.

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Тестова контрольна робота	Опитування	Навчальні завдання	Виконання завдань тестової самостійної роботи	Підготовка виступу-презентації	Екзамен	
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Основи культури української мови			-	4			4
Тема 2. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні			4	4			8
Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності	4		4	4			12
Тема 4. Риторика і мистецтво презентації			4	4	5		13
Тема 5. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем	15		4	4			23
Тема 6. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Документація з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування		4	4	4			12
Тема 7. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Українська термінологія			4	4			8
Екзамен						20	20
Разом	15	8	24	28	5	20	100

Шкала та критерії оцінювання

Шкала та критерії оцінювання опитування на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Здобувач вищої освіти якісно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі й всебічні знання з

	теми, чітко усвідомлює основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи тих проблем, на високому рівні володіє державною мовою, має цілком сформовані навички професійної комунікації.
3	Здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, викладає його аргументовано, висвітлює основні положення з рекомендованої літератури; висловлює свої міркування з приводу тих чи тих проблем, але припускається певних неточностей; наявні незначні мовленнєві помилки, має цілком сформовані навички професійної комунікації;
2	Здобувач вищої освіти поверхнево висвітлює проблему, виявляє недостатній рівень володіння нормами літературної мови, має частково сформовані навички професійної комунікації.
1	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з теми, допускає значну кількість помилок, виявляє недостатні навички спілкування в усній формі державною мовою.
0	Здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички та навички професійної комунікації не сформовані.

Шкала та критерії оцінювання виконання навчальних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Практичне завдання виконано правильно; здобувач вищої освіти вправно застосовує навички спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
3	Практичне завдання виконано правильно, трапляються лише поодинокі помилки, мовне оформлення відповідей потребує коригування; здобувач вищої освіти належно володіє навичками спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
2	Практичне завдання виконано частково; здобувач вищої освіти частково застосовує навички спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; частково виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1	Практичне завдання виконано фрагментарно; здобувач вищої

	освіти демонструє недостатній рівень застосування навичок спілкування в усній та письмовій формі державною мовою, а також набутих теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; виявляє недостатній рівень самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно; здобувач вищої освіти демонструє недостатній рівень володіння державною мовою, не виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Шкала та критерії оцінювання виступу здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Зміст промови відповідає заявленій темі, структура є чіткою, продуманою, сам виступ оригінальний, лаконічний, містить тільки необхідні аргументи, студент вільно володіє державною мовою та принципами успішної професійної комунікації, мовлення його вирізняється яскравістю, емоційністю, образністю, оратор займає різні комунікативні позиції, тримається невимушено і впевнено, легко встановлює контакт з аудиторією, активізує її увагу.
4	Зміст промови відповідає заявленій темі, чітко простежується структура виступу, переходи від однієї частини до іншої логічно обґрунтовані, переконливими є висновки, мова виступу образна, оратор використовує низку допоміжних матеріалів, загалом встановлює контакт з аудиторією, але губиться під час дискусії, має певні недоліки, пов'язані з технікою мовлення (дикція, інтонація, темп), наявні поодинокі мовленнєві помилки.
3	Промова є достатньо інформативною, структурованою, але підбір фактів, аргументів подеколи суперечить поставленій меті виступу, використання допоміжних матеріалів не завжди є логічним і виправданим, простежуються деякі порушення, пов'язані з технікою мовлення, виникають незначні труднощі під час встановлення контакту з аудиторією, здобувач вищої освіти губиться, не може впевнено відповісти на поставлені запитання.
2	Зміст промови лише частково відповідає заявленій темі, аргументи дібрані хаотично, що негативно впливає на переконливість виступу, здобувач вищої освіти недостатньо добре володіє матеріалом, мовлення є збідненим, не вдається встановити контакт з аудиторією, зацікавити її.
1	Фрагментарно розкриває тему виступу, виклад матеріалу позбавлений логічності, обсяг промови не відповідає вимогам, студент не володіє матеріалом, монотонно зачитує виступ, не може відповісти на поставлені запитання, контакт з аудиторією не встановлює.
0	Виступ не підготовлено.

Шкала та критерії оцінювання тестової контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
13 – 15	здобувач вищої освіти вправно володіє державною мовою; демонструє глибокі теоретичні знання, які може застосувати на практиці;

9-12	здобувач вищої освіти на достатньому рівні володіє державною мовою; демонструє достатні теоретичні знання, які може застосувати на практиці;
5-8	здобувач вищої освіти на посередньому рівні володіє державною мовою; демонструє посередні теоретичні знання, які може застосувати на практиці;
1-4	здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні теоретичні знання, недостатній рівень володіння державною мовою.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний.	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних.	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Максимальна кількість балів	15 балів

Критерії та шкала оцінювання виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи

Кількість балів (4 бали×7 тестів)	Критерії оцінювання
20-28	здобувач вищої освіти вправно володіє державною мовою; демонструє глибокі теоретичні знання, які може застосувати на практиці; виявляє навички самостійної роботи;
10-19	здобувач вищої освіти на достатньому рівні володіє державною мовою; демонструє достатні теоретичні знання, які може застосувати на практиці; виявляє навички самостійної роботи;
5-9	здобувач вищої освіти на посередньому рівні володіє державною мовою; демонструє посередні теоретичні знання, які може застосувати на практиці; частково виявляє навички самостійної роботи
0-4	здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні теоретичні знання, недостатній рівень володіння державною мовою; виявляє недостатній рівень самостійної роботи.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний.	0 або 0,5 бала: 0,5 бала , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну

	відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних.	0 або 0,5 бала: 0,5 бала , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання на перехресну відповідність. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами.	0 або 0,5 бала: 0,5 бала , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Максимальна кількість балів	28

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Кількість балів	Критерії оцінювання
16 – 20	здобувач вищої освіти вправно володіє державною мовою; демонструє глибокі теоретичні знання, які може застосувати на практиці; виявляє навички самостійної роботи;
10 – 15	здобувач вищої освіти на достатньому рівні володіє державною мовою; демонструє достатні теоретичні знання, які може застосувати на практиці; виявляє навички самостійної роботи;
5 – 9	здобувач вищої освіти на посередньому рівні володіє державною мовою; демонструє посередні теоретичні знання, які намагається застосувати на практиці; частково виявляє навички самостійної роботи
0 – 4	здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні теоретичні знання, недостатній рівень володіння державною мовою; виявляє недостатній рівень самостійної роботи.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь так: 1. А	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь так: 1. А, Б, В.	0 або 1 бал: 1 бал за кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.

<p>Закрите завдання на перехресну відповідність. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти поряд із цифрою (від 1 до 3) записав букву (від А до В): 1. А; 2. В; 3. Б.</p>	<p>0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.</p>
<p>Максимальна кількість балів</p>	<p>20 балів</p>